

487441

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGELE MIHAI I

CĂMINUL CULTURAL

BULETIN DE INFORMAȚIE
ȘI PROPAGANDĂ CULTURALĂ

*Ziua cărții.
Cercetași, vânzători de cărți.*

1928

BUCUREȘTI. — STRADA LATINA, 10

6, 7, 8.
IUNIE, IULIE,
AUGUST

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGELE MIHAI I

CAMINUL CULTURAL

IUNIE — IULIE — AUGUST — BUCUREȘTI. — STRADA LATINĂ, 10

Z I U A C Ă R Ț I I .

În „Universul“ dela 24 Iunie d. Gh. Mugur a publicat sub titlul de mai sus un articol în care propunea o zi a cărții, un fel de manifestare pentru impunerea gândului românesc. Ideia a fost salutată de toată presa și s'a trecut imediat la realizarea ei printr'o organizare făcută de cercetași.

Reproducem aici pentru istoria faptei, o parte din acest articol.

„A fost și va fi totdeauna o zi activă și producătoare, o zi a filantropiilor de tot felul. O floare de glastră sau de câmp pentru un spital sau o instituție socială, o fundă în culori de steag pentru un așezământ național de cultură sau de binefacere, un semn discret sau strigător pentru înfrumusețarea parcurilor cu morminte de viteji, o floare de mătasă sau de hârtie pentru atâtea fapte de caritate și salvare. Și ziua se cheamă : a eroilor, a tuberculoșilor, a orfanilor de război, a invalizilor, a ligilor de binefacere, a dispensarelor, a aviației...

Ținând socoteala de câți bani se dau sau se aruncă fără profit m'am gândit la o zi a banului cu profit, la o îmbucurătoare zi a cărții, care să deslușiască puterile noastre de popor cultural, la o zi care să arate entuziasmul drumețului pentru cartea din care vine cultura și puterea, — ziua cărții, ziua gândului românesc, ziua dovezii unui popor care citește.

.....

Până la intensificarea culturii prin carte, făcută prin posibilitățile și energia statului, să primim cu mulțumire ori ce încercare de răspândire a cărții, orice vâlvă și mișcare pentru circulația și răspândirea ei. Să o strigăm, să o punem sub ochii tuturor, să o ducem în valurile vuitoare de oamenii, în mulțimile cari stau, în grămezile cari se desfată.

O zi în care cartea să vină către om. O zi a altor flori, — florile spiritului și ale inimii.

Ziua gândului românesc.

Visez dar o împrăștiere a bunelor cărți prin masse organizate de tineri, prin sute de vânzători inocenți : unii mișcându-se pe ulițe, în

parcuri de odihnă și de gânduri, alții răsbind în cartiere tăcute de periferie. Visez o pătrundere a cărții în mii de mâini de drumeți, fiecare ducând în casa lui liniște, lumină și putere.

Dăm bani pentru nimicuri care pier, pentru mâhnirile cari urmează după pierderea lor, pentru riscuri și risipă, de ce n'am da, într'o zi măcar, un ban binevoitor pentru inocența unei cărți care e miracol și eternitate.

Ce așezământ de cultură, om de școală, presă sau administrație nu va primi cu binevoitoare vorbă și slujbă o zi a gândului românesc, — ziua cărții ?

CUM A FOST VĂZUTĂ „ZIUA CĂRȚII“

Dăm aici fragmente din articolele apărute în presa noastră. Sunt mărturisiri mișcătoare, pagini instructive, rânduri de determinare scrise de scriitorii fruntași ai țării.

BC Z I U A C A R T I I

NICHIFOR CRAINIC

În ziua Sfinților Apostoli și în pragul vacanței cu tihnă pentru reculegerea spiritului, fragezi cercetași vor apărea pe străzi oferind publicului din tolbele pline — cartea românească. E o idee simplă și ingenioasă ca oul lui Columb : atât de potrivită și atât de necesară încât se miră că abia acum a ieșit la iveală.

Cartea noastră românească trece prin umbră de eclipsă. Publicul o știe mai puțin ; editorii și scriitorii o știu mai mult ; autoritatea de Stat habar nu are de această îngrijitoare problemă a culturii naționale. Iată acum e la ordinea zilei, în presă, chestiunea „intelectualilor“. Orice absolvent al școlii de notari, de meserii, de agricultură, se socotește intelectual ; orice absolvent de gimnaziu, liceu sau facultate se socotește intelectual.

După acest criteriu, trebuie să avem vre-un milion de intelectuali în România. Foarte măgulitor, mai ales pentru acești intelectuali.

Dar intelectualitatea presupune cât de cât o viață proprie a intelectului hrănit cu idei, modelat de probleme, amplificat de un continuu contact cu cartea, instrumentul prin excelență al unei vieți intelectuale. Răsturnată chestiunea pe acest teren, datele se schimbă total și orgoliul intelectual se desumflă ca un balon spart. Aici sunt mijloace precise de orientare : tirajul cărților și al revistelor. În mediu, tirajul cărții românești e de 5000 de exemplare. Ceeace însemnează că oameni cu viață intelectuală în România sunt vreo cinci mii.

Cinci mii la șaptesprezece milioane! Trebuie să recunoaștem că proporția marchează una din cele mai grave crize ale țării: criza culturală. Cartea, vehiculul principal al unei culturi adevărate, e un element total neglijat.

La acesta se mai adaugă o nenorocire: prestigiul necontrolat al cărții franceze care, la noi, face o concurență strivitoare celei românești.

Iată de ce o zi a cărții, o sărbătoare a ei, apare ca o necesitate urgentă în lupta de culturalizare a țării, de intelectualizare a „intelectualilor“. Cine nu participă la viața cărții și nu-și îmbogățește spiritul la izvoarele ei nu se poate numi intelectual. Ziua cărții, pornită dintr'un gând frumos al d-lui G. D. Mugur, directorul Fundației Regele Mihai, repune în discuție dureroasa problemă culturală a țării. Ea va fi în orice caz, un nou sondagiu, un nou semn de orientare.

UN GÂND FRUMOS; SĂRBĂTOAREA CĂRȚII

GR. TĂUȘAN

Citesc un apel în care o inimă caldă și un cuget senin domină înșirarea rândurilor. E scris de d. G. Mugur animatorul entuziast al operei de culturalizare pentru frumos și prin frumos, și l'am citit în „Universul“, cu privire la „Ziua cărții“, în care darul dumnezeesc ce se chiamă cartea, și sămânța de regenerare românească, ce se chiamă scrisul nostru, să se răspândească, în coloane volante, să pătrundă în case pipernicite, în palate aurite, în grădini și pe stradă.

Se vorbește de o ofensivă a culturai. Ofensiva e vrajbă, și e răutate, chiar când scopul e nobil.

Preferăm în locul ofensivei, insinuația lentă și discretă a culturai, prin blândețea solicitărilor și prin surâsul ce îndeamnă, nu prin gestul care ustură. Cultura e o floare gingașe și scumpă. Să o trimitem tutulor cu mișcările de menuet și nu cu spinii ce-o însoțesc pentru ca să rănească.

„Ziua cărții“ va fi astfel o zi a blândeței sufletești și o sărbătoare a cugetelor, pentru că gustul cetirei este mijlocul cel mai strălucit de-a ridica turma la cetate, și pseudo-omul la omul cel adevărat. Nimic nu ridică, nu purifică, nu transformă cu obișnuința de a te duce la carte cu încredere și cu plăcere, căci dintre toate bunurile ce dau, și nu cer jertfe, e acest simbol a sufletului închis cu cuie de diamant în filele unei cărți.

Această „zi a cărții“ în care se va face o propagandă pentru scrisul nostru, este de altfel cu atât mai bine venită la noi, cu cât minunatul gust al lecturai este încă la noi la începutul lui. Trebuie făcută educația mulțimei în direcția cărții, trebuie conduse generațiile tinere spre librărie, ca să fugă de dancier și de cârciumi: precum trebuie dusă în depărtările satelor lumina aceasta care iese din scris, și scrisul este notația conștiinței însăși.

Prin carte vom întări și vom învinge; vom completa înțelep-

ciunea politică; vom duce mai departe vitejia oștirea; vom lumina întunecimile și vom străbate prin razele ultra-violete ale literaturii bune, opacitatea conștiințelor închise în cercurile veacurilor de pri-mitivitate.

Pentru carte și prin carte vom învinge și vom consolida. Pentru aceasta, ne trebuie o alianță a tuturilor celor ce s'au împărțit din frumusețile scrisului și din extazul estetic al lecturii.

„Ziua cărții“ cu crainici, cu solii ei, cu trâmbițași și trimiși în toate colțurile, va fi astfel o suspendare fericită a banalităților și a nimicurilor ce fac să treacă viața fără rost, fără scop, fără cer lim-pede și soare de aur!..

O F E N S I V A C Ă R Ţ I I

CEZAR PETRESCU

Nu avem încă nici o informație precisă despre rezultatul practic al celei dintâi zile de ofensivă a cărții, pornită din bunul gând al d-lui G. D. Mugur, neostenitul director al Fundației culturale Re-gele Mihai.

Ar fi cu deosebire folositoare aceste date. Ce cărți au fost pre-ferate. Ce categorii de cetățeni, au răspuns cu bunăvoie, cercetașilor cari le întindeau cărțile, înlocuind de astădată eternele flori albastre, roșii și curcubeice ale eternelor chete pentru societăți mai mult sau mai puțin filantropice. Fapt este că, în ziua Sfinților Apostoli, cu tot cerul ploios, străzile Capitalei au fost iscodite cu neastâmpăr de a-cest tineret însuflețit și mulți s'au văzut siliți să-și împropăteze de două-trei ori provizia lor de improvizați colportori ai literaturii na-ționale. Dacă inițiativa va fi avut cumva acelaș răsunset și în provin-cia somnolentă, cel dintâiu pas a pornit cu piciorul drept. Experiența din anul acesta, va sluji de învățăminte pentru anii ce vin.

Deocameată, interesul publicului a fost câștigat pentru o ase-menea sărbătoare inedită. Și mai ales, s'au dat la lumină pentru cei mulți, prin numeroasele articole și apeluri din presă, știri despre stă-rile cărților la noi, cunoscute până acum numai de cei puțini și oa-recum legați de un interes profesional: scriitori, cărturari, librari.

Intr'o vreme când atât de stăruitor și deșert se vorbește despre inexistența ofensivă culturală, de toți făgăduită și de nimeni realizată, problema cărții în sine a editării și a desfacerii, rămăsese numai în sarcina cronicarilor de vară, fără subiect de actualitate. Nimeni n'a cercetat atât de amănunțit și divers ca acum cauzele reale ale crizei de librărie. Căci o criză există — și ea nu se datorește atât indife-renței publicului, cât desorganizării și tembelismului cu care negus-torii de cărți își exercită comerțul.

Nefiind o marfă de prima necesitate, cartea pretinde măcar a- ceeași îndemânare în lansare, publicitate și desfacere, ca o vâpsea de păr și un dres pentru obrazurile femești.

În țări cu veche tradiție culturală și cu statornic contingent de

lectori, editurile se întrec în descoperirea procedeelelor ingenioase, pentru răspândirea cărții și ademenirea cititorului. Dela copertă și dela afiș, până la abonamente de biblioteci și înlesniri de plată, în rate, nimic n'a fost neglijat. De la expunerea abilă a volumului în vitrină până la educarea vânzătorului, care știe în ce raft i se află cărțile orânduite după familia de autori și de subiecte, nimic n'a fost lăsat la întâmplare. Este o artă și o știință, o concurență și o stimulare, care a adus până la concursuri pentru cei mai buni vânzători, la cursuri pentru ucenici de librari, la prime și la o riguroasă organizație de desfacere, speculând actualitatea unui subiect pentru a scoate în fereastră toate volumele unde cititorul poate găsi o satisfacțiune imediată a curiozității, speculând plictiseala unei călătorii cu trenul pentru a-i oferi pasagerului în gară un chioșc asortat complex ca o librărie în miniatură, pentru toate gusturile și pentru toate capacitățile de consumare, ale lectorului.

La noi, librarul se ocupă mai ales cu vânzarea de mingi și de bastoane. Vitrina e invadată de raionul muzical și de galanterie; cartea abia respiră, înghemuită între un gramofon și o umbrelă cu șis. E prăfuită și decolorată de soare. Cenușereasă ascunsă vitreg după ușă, așteptând numai printr'un miracol, excentricul care să o prefere oglindei cu ramă de imitație de baga și periute pentru sprincene. Când întrebi vânzătorul de o carte, se scarpină și privește la rafturi ca vițelul la accelerat. Nu știe despre ce e vorba. N'a auzit despre autor. Te-ar servi mai degrabă cu cel mai nou cuplet al lui Tânase, pus pe note sau cu un borcan de alifie pentru coșuri. Dacă îți pierzi răbdarea te invită să te cațeri singur pe rafturi și să-ți cauți volumul împricinat. Îndeobște, dacă ai isbutit să-l descoperi, e dislocat de scoarte, cu colțurile răsucite și cu coperta măscărită de muște. Ești silit să o ții cu două degete ca pe o mortăciune și înainte de a tăia foile, să o scuturi de tot praful din prăvălie, acumulat îndelungul se-soanelor de secetă. O asemenea carte nu te mai ademeneste cu nimic, după ce ai citit-o. O arunci ca să nu-ți discordeze armonia estetică a casei.

De aceea ni se pare că ofensiva cărții, se cuvine inaugurată printr'o ofensivă împotriva librarului, care de fapt e asasinul cărții. Nu numai că-și socoate această marfă accesorie comerțului de umbrele și de geamantane, dar prin reaua credință și neonestitatea comercială, contribuie la zădărnicierea tuturor inițiativelor și falimentul editurilor.

În afară de puținele edituri mari, cari paralel cu cărțile de literatură și cultură generală socotite drept un capitol de lux, tipăresc și cărți didactice, nici un editor nu isbutește să reintre în drepturile sale. Librarul primește cartea fără să avanseze nici un ban, o vinde numai dacă i-o caută cineva aproape cu sila, încasează 25 la sută rabat și restul de 75 la sută din costul cărții, îl achită numai constrâns de încasatori și numai după atâtea șicane încât cei mai mulți editori nu isbutesc să-și încaseze nici jumătate din capitalul investit în tipăritul unui volum. Povestea se repetă cu fiecare carte nouă și e generalizată în toate orașele de provincie, îndepărtate de sediul editurii. Numai

prin mijlocul cărților didactice, cu tiraj mare, asigurat și cu desfacerea rapidă într-o singură lună de toamnă a anului, unii editori mai reușesc pe ici-colo să constrângă librarul la lichidarea conturilor, refuzând cărțile de școală, negustorilor cari n'au achitat socotelile pentru volumele de literatură.

Sunt amănunte banale, seci, negustorești. Dar ele explică înainte de toate, atât rezerva editorilor librari de câte ori li se oferă un manuscris, cât și acea faimoasă criză a cărții, dată pe nedrept numai în seama indiferenței cititorului.

Ofensiva cărții se cuvine ast-fel să vizeze înainte de toate librarul, adevăratul și unicul dușman paradoxal al cărții.

Z I U A C Ă R Ț I I

T. ARGHEZI

S'a găsit în sfârșit omul care să creadă în sfințenia cărții și care să încerce a-i crea, în țara noastră eminentemente ziaristică, o sărbătoare.

Toate comediile vieții noastre obștești purced dela absența totală a cărții, menită să îndrepte toate diformările sufletești provenite dintr'o educație silnică.

Ușurința cu care omul matur — chiar când profesia lui a rămas lepată de carte, precum inginerul, medicul, avocatul — se cotorosește de carte, a doua zi după ce „a intrat în pâine“, și nu se bagă de seamă, e osândirea definitivă a sistemului de faruri culturale de Stat.

Scăparea noastră din ridicolul în care ne menținem de aproape un veac nu poate veni decât dela o minte eroică.

O zi pe an, cel puțin, vom avea sărbătoarea cărții.

Copii cu ochi vioi și surâs vitejesc vor oferi pe ulițele orașelor țării românești, cărțile cele mai bune pe care în acel an le vor fi plăsmuit pentru stele câțiva contemporani ne luați în seamă și în nebunia cărora e înțelepciunea veacului. Ducându-se acasă, odată pe an d. funcționar, d. negustor, d. medic și d. ofițer vor oferi soției, în antreu, odată cu pachetul dela cofetărie și băcănie, cartea de lux a visului și imaginației, primită în stradă.

Această floare de hârtie are daruri neînchipuite: Ea va rămâne în casă și se va reînprospăta singură.

Trebue să recunoaștem că metoda este eroică. Ceiace n'a putut face câteva Ministere, câteva Universități și câteva mii de licee, va face cu cercetașii lui un singur om.

El se numește G. D. Mugur.

In ziua cărții, legătura dintre cetitor și carte capătă înțeles de sărbătoare.

CARTEA ÎN DESPERARE

PAUL ZARIFOPOL

Se vor vinde cărți pe străzile Bucureștilor timp de trei zile, așa cum până acum s'au vândut flori de hârtie s'au broșe emblematice de tinichea. Un atac original se dă astfel atenției pietonilor de pe străzile Capitalei, și a călătorilor cu tramvaiul. Cei din automobile rămân la adăpost, acum cași pururea și în orice.

Ceiace, în orașele apusene, practică de zeci de ani „Armata Mântuirii“ cu foile sale de populară evlavie, ceia ce la noi, de scurtă vreme, încearcă părintele Dionisie Lungu cu „Glasul Monahilor“ se întreprinde acum pentru termenul modest de trei zile, dar în stil îndrăzneț, cu tot felul de cărți. O îndrăzneală care pare că ascunde în ea desnădejde.

Impotriva cetitului a stat totdeauna, în România, un teribil obstacol pasiv : analfabetismul. De câțiva ani s'a ridicat și concurența dârză și activă a sportului. Sportul și analfabetismul au format dela sine, o înțelegere cordială. Si mi-e teamă că această alianță s'a întărit acum în urmă, cu un element mai puțin prevăzut : conferința ; — și cartea a rămas încercuită mortal, prinsă la mijloc de către această triplă înțelagere.

Fără îndoială, conferința cuprinde, în intenție, trezirea interesului pentru lecturi bune. Spun aceasta pentru că e adevăr necontestat și nu numai pentru a consola pe domnul profesor G.ști și pe organizatorii diferitelor Atenee. Dar, între intenții bune și realizări, intervine mai totdeauna diavolul. Conferința lasă obișnuit în spiritul mulțimii ascultătorilor, o liniște plină de mulțumire : se gândește omul că lecturile variate ale conferențiarului ar rămâne osteneală absurdă, dacă e vorba să fie ascultătorul obligat a lua după conferință, o carte în mână. Conferința, tocmai, slujește să ne dispenseze de lectură proprie...

Si ne miră încă, și se necăjesc scriitorii noștri că librarii, editori și ceilalți, sânt pesimiști, apatici, și lasă debitul cărților în voia Domnului. Dar ce alta decât fatalism rezignat s'ar putea naște în sufletul negustorilor de cărți, față cu formidabila cooperare a sportului cu analfabetismul și conferința ?

Din fericire omul actual nu cunoaște descurajarea durabilă.

Nu vrea să vie omul la carte ? Atunci cartea o să pornească și o să se dea la om pe stradă. Și încă purtată de picioarele neobosite ale bravelor cohorte sportive. Cel puțin cartea se răzbună umoristic. Aceasta o va face poate, pentru trei zile măcar, simpatică trecătorilor căroră le arde — Doamne, Doamne ! — de altele decât de carte.

Criza cărții românești nu poate fi înlăturată decât prin dragostea cu care publicul va ajuta pe cercetași să răspândească bune cărți românești.

Z I U A C Ă R Ţ I I

ADRIAN MANIU

Au fost învinuiți adesea pe nedrept librarii și editorii pentru restrânsul număr de cetitori ai cărților românești. Proportia dintre milioanele de Români și miile de cetitori ai cărților clasice este atât de înspăimântătoare încât apare evidentă nedreptatea acuzărilor aduse unei singure bresle de oameni.

Inițiativa cercetașilor români de a ajuta la desfacerea și răspândirea cărților românești poate să fie una din cele mai efective contribuțiuni la curmarea în parte a răului, dacă publicul românesc va înțelege să folosească prilejul acestei manifestațiuni.

O singură carte cumpărată de fiecare român, odată pe an, înseamnă cel mai formidabil avânt dat literaturii. Consecințele sunt atât de mari cât poate fiecare să le cuprindă cu gândul în cea mai simplă socoteală:

Cupărând cartea — scopul a și fost împlinit — s'a mărit cu tine, cetitorule, numărul celor care ajută la răspândirea cetitului românesc.

Dacă ți-a plăcut cartea și o socoți folositoare și nu vrei să o păstrezi, dăruiește-o mai departe, pentru ca din ce în ce mai mulți să fie cetitorii. Inițiativa pornită de cercetași în urma articolului scris de d-l Murgu, însuflețitorul atâtor frumoase activități culturale s'a desfășurat sub ochii noștri în zilele de 29, 30 și 31. Cercetașii comandurului Nedelcu, au inagurat o inițiativă pe care probabil că o vor urma toți cercetașii din toate țările.

Ziua cărții este menită alături de celelalte culturi ale umanității să se generalizeze pe tot globul pământesc, și nu ne îndoim că această sărbătoare va căpăta odată sensul unui formidabil simbol universal.

C A R T E A P E D R U M U R I

PERPESSICIUS

I-am văzut, ca și d-voastră, pe bunii și dezinteresații cercetași, preumblând pe străzile Bucureștilor gențile pline cu cărți, îmbiind cu cea mai amabilă curtoazie, pe trecători, recomandând cartea, pledând pentru dânsa, convingând pe îndoelnic, desfăcând-o, triumfând. Rareori un obol a fost smuls cu mai nevinovată ingerință ca banul strâns, cu prilejul zilelor cărții, deunăzi. Am auzit pe unul dintr'ânșii, din acești tineri misionari ai culturii, vorbind de 2—3 mii de lei pe care-i adunase într'o dimineață. Totul îndeamnă să credem că rezultatul total al desfacerii a atins o sumă apreciabilă. Inițiator — am numit pe directorul Fundației Regele Mihai I, D. Gh. Murgu—și auxiliari, au toate motivele să fie mulțumiți.

Să fie mulțumiți chiar dacă o mai atentă luare aminte la toate neplăcerile inerente oricărei pantahuze, în principiu, le-a sleit de atâtea ori entuziasmul și i-ar fi putut face să se îndoiască de utilitatea și mai ales de sensul superior etic al acțiunii lor. I-am văzut, dintr'un colț de observație, pe atâția, numeroși, foarte numeroși chiar, dintre trecători, grăbiți, inatenți, sau încurcați că trebuie să treacă cu un ușor gest de neutralizare sau jigniți, interior, unii din ei, când atâtea din cărțile ce li se ofereau le cumpăraseră, le citiseră, le aveau, în umila dar scumpa lor bibliotecă.

Erau de tot soiul și singur un ghicitor de rasă ar fi putut pătrunde la adevărata stare de spirit a tuturor celor ce au refuzat cartea, în zilele ei de desfăcere, pe drumuri. Dar că nu trebuie puși toți în aceeași tolbă, iată o distincție necesară, dintru început. Trecătorul — lector din convingere, trebuia să cumpere cartea? N'are, cumva, cetitul, legile lui și cumpărătorul habitual se putea supune, unei constrângeri, oricât de amabilă, dar constrângere? Mai mult: trecătorul care nu i-a dus niciodată lipsa, poate fi făcut vinovat că nu a cumpărat-o, îmbrăcată în haină de sărbătoare? Să nu fie în altă parte și altora imputabilă vina de a fi ajuns la această stare de lucruri.

(Pentru că orice s'ar spune aceasta e situația: cartea a ajuns pe drumuri. Plictisită de stagiul îndelung în rafturile și vitrinile puținilor librării conștienți de misiunea lor de factori culturali, a ieșit în întâmpinarea cetitorului, la răspântie. Librar, editor, stat, — poate și scriitor și desigur și el — toți au o parte de vină în această desobișnuință a cetitului. N'am zis și școala, pentru că este un adevăr câștigat că școlile au fost cele mai devotate clientele ale cărții — desigur nu de școală. Ca manifestare ideală — ziua cărții va rămâne o dată. Practic, vorbind, toate deducțiile sunt îndoelnice. Reorganizarea comerțului de librărie, modernizarea lui, occidentalizarea — iată miezul problemei. Statul de vreme ce-și zice cultural, nu trebuie să neglijeze aceasta.

Z I U A C Ă R Ţ I I

CAMIL PETRESCU

Din inițiativa d-lui G. Mugur, directorul fundației Regele „Mihai I“, avem azi și mâine „sărbătoarea cărții“. Cercetașii de sub conducerea d-lui profesor C. Nedelcu vor oferi fiecărui trecător o carte, spre cumpărare. E una dintre ideile frumoase și generoase, care trebuie să găsească pretutindeni încurajare și sprijin.

Se tot vorbește de o ofensivă culturală. Să sperăm că ofensiva cărții, începută prin cercetași, e prima fază a campaniei. Să nădăjduim

că mai târziu vor intra în acțiune și marile intenții, ținute pentru moment în rezervă.

Cumpărați cărțile întinse de mâinile tinerești ale cercetașilor. Zâmbiți prietenos idealei lor misiuni și nu evitați micul sacrificiu cerut. E unul dintre cele mai mari, acest serviciu pe care îl faceți acestui stat românesc și d-voastră înșivă.

Suntem o țară mare de trei sute de mii de kilometri patrați. Trebuie să fim și un stat tare și asta se poate numai prin cultură te-meinică.

Z I U A C Ă R Ț I I

M. SEVASTOS

Am cunoscut fel-de-fel de „zile“, aviația, tuberculoza, școala, crucea roșie, etc. Era vorba de-o zi sau două. „Ziua cărții“ are lungime de „trei“ zile. Inițiatorii și-au dat seama că, cu o zi ori două, nu facem în domeniul cărții nimic. De altfel nici trei zile aici nu-s destul. „Ziua cărții“ la noi ar trebui să țină luni și ani...

Organizatorii acestei manifestații a avut încă o idee bună: ca procesiunea cărților să fie făcută de copii. Domnișoarele sînt ocupate cu dansul. Iar oamenii maturi sînt pierduți pentru carte. Ne rămâne o singură speranță: copiii.

Și ar trebui de început cu copiii mai mici. Căci cei mai răsăriți, elevii ultimelor clase de liceu, nu citesc literatură decât bucășile din manualul de Limba Română. Școlarii buni se ocupă în orele libere cu lecturi practice: chimie, tehnică, radio, etc. Literatură și mai ales versuri — nu mai citește astăzi nimeni.

Nu mai citesc nimic nici duduile romanțioase. Ele dansează acum și fac sport. Nu citesc nici doamnele, care — chiar până la adânci bătrânețe — dansează, și ele...

Nu citesc nici bărbații, absorbiți de gazete, politică și de aperi-tive.

Lumea care ar putea ceti, frecventează dancingurile, cinemato-grafele și teatrele. Numai la dans ai nevoie de inițiativă. Dar și această inițiativă este provocată. La teatru însă și la cinematograf, n'ai nevoie să iai cartea în mână, să-i tai foile și să le întorci. La spectacole, altul trage cortina și învârte manivela lanternei magice...

De-aceia cărțile au rămas în librării, în rafturi, poduri, și'n be-ciuri. Vitrinele chiar au fost ocupate de mingi sau de bocanci cu tălpi groase și cu colți de fier rânjiți pe dealături.

Cum nu vine publicul la cărți, s'a hotărât însăși cartea să vină după cititori. Se vor vinde, trei zile, cărți pe stradă. Se vor vinde aproape cu forța. Și ar fi de dorit ca trecătorii să nu facă și cu căr-țile — ceia ce fac în deobște cu biletele de reprezentații de binefacere: le aruncă la coș. Să le dea cel puțin servitorilor.

De altfel, pe lângă agramatismul popular, — și în afară de spi-ritul de juisare al societății mijlocii și de sus, — cartea la noi a fost izgonită de oameni puțin și din pricina cărții însăși.

Când se tipăreau mai multe publicații, a fost o avalanșă de carte proastă. S'au dat cărți proaste bibliotecilor școlare și populare. Cărți proaste au publicat și editurile oficiale, — ca și cele particulare, de multe ori. Cabotini au asaltat editurile și au umplut cu producțiile lor hambarele librăriilor. În acel timp, scriitorii autentici băteau zadarnic la ușa editorilor. Manuscrisele bune rămâneau, cu anii, în sertare. Clasicii — nemai putând interveni pentru retipărire — erau uitați cu totul. Sânt admirabile cărți literare, care nu pot fi găsite decât în Biblioteca Academiei.

Iar acum, sub presiunea indiferenței publice, editorii nu mai tipăresc aproape nimic. Și câți editori au mai rămas pe piața literară ?

În zilele de reabilitare a cărții, — cerem de lucru : Să pornească numai cărți bune ! Dacă vor izbucni din rafturi și cărțile proaste — și vor da pe stradă la or... nu ne va rămâne altăceva de făcut, decât să luăm câmpii !

Z I U A C Ă R Ț I I

V. RUSU SIRIANU

Din frumoasa și potrivita inițiativă a d-lui Gh. D. Mugur, conducătorul „Fundăției Culturale Regele Mihai“, sub patronajul înțelepților apostoli Petru și Pavel, cartea românească își va avea la fiecare 29 Iunie, ziua ei.

Ideea e evident simplă, numai că trebuia totuși găsită. Cu tot succesul pe care l-au avut în public, ziua Eroilor, a tuberculoșilor, sau chiar a mamelor, nimeni nu se gândise până azi că acest admirabil mijloc de propagandă poate fi utilizat și în favorul cărții, în înțelesul ei editoricesc, dar mai cu seamă în al semnificației ei intelectuale.

Cercetașii cu obraji rumeni și privirea luminoasă cari vă oferă ca niște proaspeți heruvimi ai scrisului, cartea românească, sunt solii puși să vă atragă luarea aminte asupra unei preocupări, de bună seamă mai importantă decât obișnuiește să o considere lumea noastră oficială.

Criza cărții la noi este endemică și durează necombătută de prea multă vreme.

Ea reprezintă o criză culturală întinsă pe suprafața noastră etică.

Cifrele vorbesc limpede : media exemplarelor ce se desfac dintr'o lucrare românească este de cinci până la șase mii.

Apropiată-o de numărul românilor cuprinși între hotarele româniei noi și veți ajunge la o dureroasă constatare.

Aceia cari găsesc o nobilă bucurie spirituală în lectură, închiuși o minoritate care poate fi redusă la rangul unei excepții ce se abate și confirmă regula generală : ignorarea produsului intelectual.

Lăsând la o parte cauza destul de simțitoare care explică în pătura suprapusă această vitregă tratare a cărții românești, concurența cărții străine, mai ales a celei franceze, rămân pricini mai adânci în cari trebuie căutată criza culturală dela noi.

Lectura și interesul pentru producția intelectuală este înainte de toate rezultatul educației așezate la baza dezvoltării spirituale a individului.

Și în ultimă analiză educația este obiceiul, obiceiul sistematizat.

Rădăcina din care ea se desface pentru a produce o plantă spirituală sănătoasă sau o tristă uscătoare, sunt cei șapte ani de acasă consolidați în perioada instrucției secundare.

Aci e focarul pulmonar al tuberculozei noastre culturale.

Cititorul de mâine se formează în liceu.

Din interesul care i se infuzează acolo pentru producția intelectuală, depinde soarta pieții noastre literare, dezvoltarea circulației culturale, viața cărții.

La noi, adolescentul își termină însă, gimnaziul ori liceul trimițându-și la pod cu un vădit suspin de ușurare, bietul manual de literatură și cele câteva volume de proză și poezie pe cari exigențele sfârșitului do bimestru l'au obligat (sau nu l'au obligat) să le răsfoiască.

Pentru el poemele lui Eminescu sau povestirile lui Creangă echivalează cu un cincî sau un șase smuls din indulgența profesorului, ca un bilet liber cu care călătorește spre clasa următoare.

După gimnaziu sau liceu vine (sau nu vine) specializarea: comerțul, dreptul, medicina, ori ingineria, în marea majoritate a cazurilor.

În grabă spre ținta finală a carierei cât mai repezi, care aduce independența și câștigul (cel mai aprig dor al tânărului pornit pe apa vieții) în graba aceasta aproape maladivă și puținul bagaj cultural cu care a plecat, rămâne uitat prin stații.

O întâlnire la vremea aperitivului (dinaintea dejunului sau a mesei de seară) unde se practică taifasul ușor, are o inatacabilă preponderanță asupra gestului inutil de a-ți apleca fruntea peste paginile unei cărți, în liniștea unui ceas de reculegere și meditație.

Serile sunt furate de cele mai noi filme senzaționale sau de vreun spectacol unde cauți râsul facil.

Cam sub acest aspect se prezintă soldatul căruia îi cerem să formeze armata culturală prin care năzuim să cucerim un loc în concertul civilizației apusene.

Problema este clară: trebuie să ne formăm cetitori.

Soluția este simplă și grea: o puternică ofensivă a cărții pe toate flancurile dar mai cu seamă acolo în centrul de formare al cetitorului de mâine, în tineretul școlăresc.

Ziua cărții trebuie să devină un început și fiecare aniversare a ei, data unui bilanț, când venim cu toții să dăm socoteala de munca depusă în această direcție.

O țară se dovedește puternică și demnă de respect după numărul cititorilor de carte. Cumpărați cărți românești.

BĂTĂLIA CĂRȚII

C.

Un fapt: în afară de producția efemeră a gazetelor noastre și de frivolitatea unor romane franceze, nici o preocupare culturală nu vine să supere, necum să ostenească, meningele Românului. În deosebi Cartea românească, — literară sau științifică — e un fel de sperietoare de care Românul, înfricoșat, nici nu se apropie.

O deducție: scriitorii români n'au ce căuta pe fața pământului românesc. Aibă ei talent, trudească-se cinstit în rostirea tainelor simțirii și cugetărei — cu cât mai mult talent au și cu cât cheltuesc mai multă trudă, cu atât mai puțin au ce căuta pe fața pământului românesc. Sunt aci ca niște vietăți cărora nu le prieste nici climatul, nici hrana și nici orizontul.

O carte românească e o ghiulea care se rostogolește anevoie, pe care un public cititor redus o târâie alene și care se împotmolește pe meleagurile mlăștinoase ale unei indiferențe vinovate. O carte românească e o scrisoare cu șapte peceti, pe care puțini o deschid, care e pentru cei mai mulți o enigmă ce nu deșteaptă nici o curiozitate. Trecem pe lângă cărțile românești cu nepăsarea cu care privim pietrele drumurilor pe unde umblăm.

Rezultatul: o incultură generală a publicului și un trai dureros pentru scriitori. Aceștia sunt nevoiți să cerșească, dela Stat și de aiurea, ajutoare umilitoare sau să-și stoarcă creierul și vîlga sub teascul presei cotidiene, singura care mai are căutare.

Iar efectul: un pauperism intelectual obștesc și o situație degradantă pentru scriitori.

* * *

Încercări numeroase au fost făcute ca să se desțeline acest câmp păraginit, dar toate au dat greș. Ofensiva culturală a organelor de Stat, propagandă și subvenții de tot felul, jertfe laudabile din partea Caselor de editură și multă osteneală vrednică a scriitorilor. Dar toate s'au isbit de blocul opac încremenit de răstriaștea veacurilor.

Trebuie apucată altă cale: o propagandă directă prin fapt.

Se cuvine ca în lumea pestriță — și decoltată — a târgurilor, Românul să fie oprit din drumul lui și întreat, cu sfială și bună cuviință, dac'a primit cândva Sfânta Cuminecătură a unei cărți românești. Iar Românul, de care trebuie numai să te apropii ca să-i vezi podoabele sufletului, va răspunde cinstit: da sau ba.

Și cum cei mai mulți vor răspunde ba! să li se ofere, spre cumpărare, o carte românească, oricare, fără părtinire pentru vreun autor, dar din acelea trecute în patrimoniul mult-puținei noastre opinii publice.

* * *

Această operă de cercetare a sufletului românesc e pusă la cale și va fi înfăptuită de ziua Sfinților Petru și Pavel, de către cercetașii României. Cohortele acestor cercetași, cari, pe vremea războiului de

întregire, au fost ajutoarele celor ce luptau cu brațul și cu arma, cată acum să fie ajutorul celor ce luptă cu spiritul. Să fie primiți cu bună voie și truda lor va fi încununată de izbândă.

Avem, de câțiva ani încoace, tot felul de chete naționale. Vom menționa, aici, mai cu seamă două : cea pentru profilaxia tuberculozei și cea pentru aviația militară. Floarea ce se cumpără pentru apărarea insului și emblema ce se cumpără pentru apărarea Obștii. Să se cumpere și floarea gândului întraripat, Cartea, căci nici această floare nu poate fi vestejită pe umezi morminte, ci numai invoaltă, în răsăd împodobitor.

De ziua Sfinților Petru și Pavel cari au fost cei mai mari răspânditori de nouă învățătură, purcede ofensiva cărții românești, purtată de flăcăiandrii României.

Acești oșteni ai cuvântului scris, să fie primiți cu drag și mulțumire, căci izbânda lor, menită să darne cetățile ignoranței, va împănă sus stindardul culturei naționale.

Z I U A C Ă R Ţ I I

BCU Cluj / Central University Librarian BĂDĂUŢĂ

Pentru fiecare faptă sau act românesc, care ar merita o mai atentă reculegere și un popas, inițiativa publică a organizat o zi, anume închinată fiecăruia : dela „Ziua eroilor” până la recenta „Zi a mamelor”, toate, nu sunt decât prilejuri de interioară reînprospătare a unui lucru săvârșit sau care ar trebui să fie.

Singură cartea nu avea o zi a sa. Dar iată că din gândul adânc și generos al conducătorului Fundației Regele Mihai I, cartea va căpăta și ea această din plin meritată cinstire : începând din Vinerea sfinților Petru și Pavel și până în Dumineca următoare ei, trei zile, copii — purtând în piept semnul curat al cercetășiei — vor colinda străzile orașului, îmbiind trecătorilor cărți, ca niște mănunchiuri de flori minunate culese din dumnezeieștile pajiști ale minții.

Prin curți, prin case, prin grădini și parcuri publice, copiii vor întinde fraților lor, părinților și necunoscuților, potire de vis și gând românesc : cărțile.

29 Iunie integrează, astfel, cartea între actele care trebuiesc cinstite obște, pentru că, printre alte puține, ea constituie mărturia directă și definitivă a puterilor noastre creatoare și a geniului antohton.

Deaceia, ziua sfinților Petru și Pavel trebuie unanim considerată drept data inițială a unui cult, necesar și nou : „cultul cărții”.

CUM SE POATE ORGANIZA PRETUTINDENI „ZIUĂ CĂRȚII“ ȘI ÎN SATE CHIAR

Această zi trebuie să fie. Ași ține să fie o zi comună și nu o dată ci de două-trei ori pe an. Întâia zi ar fi la „Ziua Crucii“. E o potrivire și tainică și de timp. Copiii sunt la școală. E nițel belșug și câștig în casă. Vine toamna cu nopțile lungi și grele. Timp de gânduri și de cetit. Copiii înviorați după odihna vacanței au toată agerimea pentru înfrângerea ostenelei dintr'o zi.

Altă zi ar fi „Duminica de dinaintea Crăciunului“. Nimic mai potrivit pentru sufletul mistic al poporului, decât o zi a cărții cu cărți potrivite pentru Crăciun, — calendare, cântece de stea și colinde, povestiri religioase, istorisiri din viața Mântuitorului, daruri din frumusețea Evangheliei, mituri și legende de Crăciun.

Altă zi ar fi „Buna-Vestire“ cu cărți de gospodărie agricolă, — ziua pământului care rodește. Fie-care carte ar veni ca un povăzuitor luminat al gospodarului cu tot felul de deslușiri și arătări, — cum să-ți pregătești pământul pentru cultură, cum să semeni și să sădești. Vor fi apoi cărți mici și eftine despre pomi, despre flori, despre toată gospodăria legată de pământ, ziua pământului și a cărții bune despre el.

Cea din urmă zi ar fi „Ziua sfinților împărați Constantin și Elena“, sau și mai potrivit a marilor și sfinților apostoli Petru și Pavel cari cei dintâi stau la începutul vieții și culturii creștine. Sărbătoarea lor prin carte capătă și un senz religios.

Cum se face această sărbătoare? Cum se fac toate sărbătorile. Din inimă. O vestire a oamenilor arătând folosul și puterea cărții. Pilde apoi de cum s'a preschimbât prin carte un om sau o societate și de cum s'a grăbit o anumită desvoltare a lor. Exemple cari să isbească mintea ori căruia om. Și sunt multe. Le-am pregăti și împrăștiat la timp, ca fiecare misionar al culturii din sat să le întrebuițeze cu rost înainte de ziua cea mare a cărții. Ar mișca întâi pe copii și apoi pe părinți. Pe copii în școală, pe părinți în biserică ori în adunările duminicale de la cămin.

Odată cu această pregătire încep și lucrările practice de organizare a desfacerii cărților. Cărțile trebuie să fie alese. Cărți potrivite cu spiritul și cu pătrunderea oamenilor. Ele s'ar lua dintr'un oficiu central, anume organizat pentru acest risipit și mare târg al cărții. Acolo s'ar studia și s'ar întocmi grămezile de cărți cari trebuie să circule până la cămine și școli și cari de-acolo să pătrundă în mâna și în casa omului. În casa tuturor. Fie-care să simtă că a cumpărat în „ziua cărții“ putere și eternitate.

Desfacerea se va face prin copii: cercetași și elevi, — băieți și fete. Toți vor fi pregătiți. Toți trebuie să înțeleagă că prin osteneala lor pregătesc victoriile de mâine ale spiritului. Toți trebuie să înțeleagă că întreprind o misiune socială și că fac din ziua cărții zilele de glorie ale gândului românesc.

Cărțile vor fi primite de la centrul de organizare cu 5-6 zile înainte.

Copii sunt instruiți. În ajunul zilei li se distribuie grupul de ceaia ce au să desfacă. Satul e împărțit în circumscripții de lucru. Orașul în artere principale, piețe, grădini, târguri, gări și cartiere.

Intr'un registru se trec cărțile primite. În acelaș registru e o pagină a fie-cărui elev — colporteur, cu numele lui, cu cărțile primite spre desfacere (autori și număr) și cu rubricile necesare pentru socoteli.

În „ziua cărții“ pornesc după indicațiile de la Cămin sau de la școală. Grupele de desfacere sunt compuse din doi elevi, unul le poartă desfăcute pe o tabletă ca să se vadă, altul are un mic depozit din aceleași cărți în ghiozdan. Merge în târg, la biserică, răsbește în horă, în curte, în casă ori străbate ulița mare a comunei, strigând pentru drumeți și pentru gospodari: *Cărți bune de vânzare; cărți bune*. De ce am striga apa, pâinea, laptele, peștele, făina, zarzavatul, cireșule, merele pentru hrană și n'am striga stăruitor și vârtos *cărți bune* pentru hrana sufletului?

Să strigăm deci.

Elevii-colportori cari își vând pachetul lor își iau cărți noi de la locul de organizare și seara își dau socotelile. Nimeni nu va fi plătit. Aici e frumusețea faptei. Rabatul însă va fi al așezământului de organizare care poate să fie școala, căminul, biserica, ateneul, casa națională, biblioteca sau cohorta. El va fi folosit pentru nevoile lor culturale. Așezământul care a organizat, în sat sau în oraș, ziua cărții, trimite centrului de organizare cărțile rămase, plata celor vândute după ce și-a reținut rabatul și un tablou în care sunt trecute cărțile primite (pe autori și număr) ce s'a vândut din ele și impresiile culese de colportorii elevi. Ce spuneau oamenii? cereau cărți? ce le plăcea mai mult? ce bine și ce rău au auzit?

La Centrul de organizare s'ar totaliza rezultatele, s'ar ordona impresiile comunicate și s'ar redacta un buletin cu rezultatul fie-cărei zile a cărții.

E această zi de împrăștiere a gândului și puterii românești, o mare faptă, care ori cât de grea s'ar socoti ca realizare, trebuie realizată cu bună-voința tuturor, a statului, a presei, a școalelor, a caselor de editură, a oamenilor de carte.

Fie-care sat și oraș prin înțelegerea oficialității, prin energia socială a școlai și bună-voința elevilor cari nu lipsește nicăieri, poate, în patru zile pe an să desfacă o imensă producție de cărți, poate să împrăstie gândul bun pentru o comuniune sufletească, pentru o țarie și o înălțare a nivelului vieții.

Am înălțura ast-fel criza cărții care se deslușește în primitivitatea vremii, în slăbiciunea și anarhia ei.

Ce cred căminele? Ce cred mai ales cărturarii cu pregătire,— preoții și învățătorii?

Cuvântul lor vrem să-l auzim. Aici există eroicul și posibilitatea de organizare a Centrului. Ce este însă dincolo de noi, de aspirațiile și de așteptările noastre?

Aceasta vrem să știm.

Au apărut în „Cartea Vieții“

ALEXANDRU CEL MARE de Cezar Petrescu
CUIUL LUI PEPELEA, alcătuire teatrală într'un act
 de Tudor Pamfile

Un volum 10 lei.

C A R T E A V I E Ţ I I

A U A P Ă R U T :

<i>Făt Frumos din lacrimă</i>	M. Eminescu
<i>Pildele Mântuitorului</i>	Din sfintele Evanghelii trad. de Galaction
<i>Proverbe</i>	Culegere de Gh. D. Mugur și V. Voiculescu
<i>Minunile lui Iisus</i>	Din sfintele Evanghelii trad. de Galaction
<i>Cântece din popor</i>	Culegere de Ion Pillat
<i>Predica de pe munte</i>	Din sfintele Evanghelii trad. de Galaction
<i>Alexandru cel mare</i>	Cezar Petrescu
<i>Cuiul lui Pepelea</i>	Tudor Pamfile

FUNDAȚIA CULTURALĂ
REGELE MIHAI I
STR. LATINA, 10, BUCUREȘTI

SCUTITĂ DE TIMBRU
prin legea publicată în „Monitorul Oficial”
No. 89/927 și 92/928

No.

Căminului Cultural

comuna

judetul